

SZEGEDI MUNKÁSELET

1

Helyszín a Tisza Bútoripari Vállalat szegedi gyára, annak is a szerelő üzemrésze. Ami legelőször szembe-tűnik: a zsúfoltság. Fölfelé terjeszkedik itt minden, mióta a Lenin körút közepén rekedt üzem kinőtte régi ruháját. Ez pedig már jó néhány éve megtörtént. Így aztán a látogató asztal-hegyeket, fiók- és dobozhalmokat kerülgetve próbálja kémlelni az itteni életet. S eközben tisztelettel adózik azoknak a munkásembereknek, akik a helyszűke okozta nehézségeken napról napra úrrá lesznek, s akikre a raktározási, elhelyezési problémák még egy ideig — az új gyár megszületéséig — „műsoron kívüli” feladatok is hárítanak.

2

Ebben az üzemen dolgozik Kübekházi András. Gyalupadján pihen a pisztolyformájú villanyfűró, egymás mellett hever most a többi ügyes, pontos munkára szoktatott szerszám is: a gyaluk, vésők, fűrészek, reszelők és más bútorformáló eszközök. A gyalupaddal szemben egy csaknem kész íróasztal, drapp műanyagfiókjai arra várnak, hogy egy falap illesztésével befejezze őket az asztalos szakértelem.

Most azonban kis szünet következik a munkában: beszélgetünk.

Beszédtemánk a munka, a gyár, az alkotás. A harmincöt éves, nyílt arcú, derűs tekintetű férfi 1952 óta dolgozik az üzemben, itt tette le a szakmunkásvizsgát, nincs is olyan gondolata, hogy valaha is máshová menjen.

— En már úgy megszoktam itt a munkatársakat, a régi gárdával együtt nőttünk fel, ismerjük, szeretjük egymást. A brigádunk — Ady brigád a neve — tavaly elnyerte a szocialista címet, igazán jó kollektíva. — Ilyen egyszerű szavakkal érvel a hűség mellett.

3

A hűség fogalma egészen közel áll ahhoz, hogy valaki gazdának is érezze magát az üzemben. Tulajdonosnak, amint ez ma, a mi gyárainkban természetes lehet. Hisz Kübekházi András is alig pár évvel az államosítás után lett munkás, a birtokviszony akkori első ízeitől mai zamataig sok mindent érzékelhetett.

A kérdésre: Tulajdonosként lépett-e fel a maga helyén? — igennel válaszol. A gazda felelősségérzete — talán így lehetne összefoglalni az érzelmi-értelmi motívumok összességét.

— Úgy van az ember, mint a magáéval, innen élünk, tudjuk, nekünk is kell vigyázni rá elsősorban. Persze ezt legjobban a törzsgárdisták érzik át. Előfordult, hogy valaki idején, aztán újra meg újra figyelmeztetni kell, hogy nem Csáki szalmája ám az anyag meg a szerszám. Van, akiknek a jó szó se használ, de hát azok nem sok sőt esznek meg egy helyben, azok afféle vándormadarak.

4

Néhány szóban felidézi, hogyan is vélekednek a munkához való viszonyról. Ezt már régen tisztázták egymás közt, valahogy ilyenformán: Na komám, ha te ilyet kapnál az üzletben, mit szólnál hozzá? Ez a beszélgetés kifejezi azt is, mennyire fontosnak tartják a minőséget. De mert gaz-

daszemmel tekintenek körül, a takarékosagot is.

— Annak az a rendje, hogy mindenféle anyagra — legyen az akár fa, akár csavar, akár festék — vigyáz a rendes munkás. — fejtegeti tovább. — Mert bekeverhet a gyantából sokkal többet is a keleténél, aztán meg ki kell önteni. Hát ez nem megy, kiskomám — mondják az ilyenre minálunk. De erre leginkább az újakat, fiatalokat kell okítani.

— Szólna-e az olyannak, aki lazít, ellógja az időt? — Szólni szólnék, de hát nincs szükség rá, csoportberezésben dolgozunk, s legálábbis nálunk mindenki megérti, hogy egymásra vagyunk utalva.

— A saját munkáján kívül érz-e a gazdafelelősséget az egész gyár dolgaiért, az eredményekért, vagy az esetleges hibákért?

Először a tűzrendszeti előadó szolal meg benne, hisz ő az, aki az üzemet keresztül-kasul bejárja, hogy ne röpülhessen fel a vörös kakas. Az egész brigád önkéntes tűzoltó is — büszkélkedik. De, úgymond, ha nem lenne is társadalmi megbízatása, akkor is érdekelné az üzem tervteljesítésétől a minőségig minden részletkérdés.

— Van-e beleszólása a munkásnak a közös dolgokba? — kérdezem. — Tudna-e olyan példát mondani, amikor valamilyen ügyben az Ön véleménye szerint döntöttek a vezetők?

Úgy vélekedik: megvan az igény is, a lehetőség is a beleszólásra. Nemcsak a termelési tanácskozásokon, máskor is. Például, ha új gyártáshoz kezdenek, naponta lejön az igazgató ér-

deklődni, mi a tapasztalat, van-e valami probléma?

— Ha valami célszerű módosítást javasolunk, ezt inkább így meg így kelle-ne, igencsak megvalósítják.

— Tehát becsülete van a beleszólásnak?

— Igen. Egyszer termelési tanácskozáson felszólaltam, szóvá tettem, hogy a terv emelkedik, de az eszközeink, szerszámaink elavultak. Két hét sem telt bele, kaptunk kézi villanyfűrókat, sőt azóta légsűrítéssel működőket is. Azok sívalkodnak annyira — teszi hozzá, körülmutatva a bútorbirodalomban.

5

A tulajdont, a kollektíva tulajdonát rendész is őrzi, de a jó közszellem is vigyáz rá. Fusizás? Régebben inkább volt ilyesféle.

— A csoportberezésre rá is szólnánk: kiskomám, ne szedd a pénzt a zsebünkből! Ha meg valakinek épp kell egy darab a hulladékból, az megkaphatja igazgatói engedéllyel, munkaidőn túl, akár meg is csinálhatja a maga kis alkotmányát, ugyancsak engedéllyel.

— Még csak egyet: ki a legjobb barátja?

— Bármelyiket mondhatnám a brigádtársak közül, hisz együtt nőttünk fel itt az üzemben, s a kapun kívül is jól megértjük egymást. Múltkor is az egyik brigádtag építkezett, elmentünk a betongerendákat rakni — barátságból.

— Akkor legyen szíves mondja el a brigádnevsort!

— Széchenyi Sándor brigádvezető, Lippai Sándor, Polycsik Mihály, Faragó Gáspár, Bíró László, Kósó Szilveszter, meg jómagam. S. M.

Vajdasági szakszervezeti küldöttség Szegeden

Enyedi Zoltán felvétele

A szakszervezeti székházban rendezett fogadáson Oláh Mihály, az SZMT elnöke köszöntötte a vendégeket

Hétfőn Szegedre érkezett Jugoszláviából a Vajdasági Tartományi Szakszervezeti Tanács küldöttsége, amelynek tagjai Predrag Vladislavljevic, a tartományi tanács elnöke, Csipő Mihály, a tartományi tanács titkára és Milenkovic Iván, a zrenjanini közszakszervezeti tanács elnöke.

A jugoszláv szakszervezeti küldöttséget a délelőtti órákban fogadta Török László, a Csongrád megyei tanács vb-elnöke. A vendégek részére rendezett fogadáson dr. Paczuk István vb-elnökkel egyetértően tartott tájékoztatót, a Csongrád megyei mezőgazdaságának időszaki kérdéseiről.

A vendégek a délutáni órákban az MSZMP Csongrád megyei bizottságán tettek látogatást, ahol dr. Ko-

mócsin Mihály, a megyei pártbizottság titkára fogadta őket és adott tájékoztatót a gazdaságpolitikai kérdésekről.

A késő délutáni órákban a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának elnöksége fogadta a jugoszláv szakszervezeti tisztviselőket, és Juhász József, az SZMT vezető titkára tájékoztatta őket a szakszervezeti mozgalom előtt álló feladatokról.

A jugoszláv szakszervezeti vezetők, a Csongrád megyei mezőgazdaság és a falu társadalmi szocialista fejlődését, a mezőgazdasági dolgozók életkörülményeinek alakulását tanulmányozták. Egy héti tartózkodás hazánkban, s közben ellátogatnak Bács és Békés megyékbe is.

Az egymilliomodik tonna „Haldex-szén”

Az egymilliomodik tonna feketeszén érkezett meg hazánkba Lengyelországból, a Haldex RT. üzeméből. A tatabányai szakemberek találmányának alkalmazásával a lengyelországi üzemekben eddig 15,5 millió tonna meddőt dolgoztak fel, s kitűnő minőségű szenet nyertek belőle. Egyik felét a magyar ipar, másik felét a lengyel ipar kapta.

Úttörők Vietnamért

Országos akcióként 4500 úttörőcsapat körülbelül 150 ezer pajtásának részvételével rendezték meg azt a jubileumi kerékpáros túrát, amelynek eredményeként vasárnap a Margitszigetre, az Úttörőstadionba kétszáz új kerékpár gördült be: a magyar pajtások ajándéka-ként, a harcban álló vietnami népek. A szolidaritási megmozdulást az úttörőmozgalom kibontakozásának 25. évfordulójához időztették: az 1970—1971-es tanévben ünneplik ezt az évfordulót. Társadalmi munkából, zsebpénzből, vagyújtésért kapott összegekből fizettek be annyit az ország minden részén élő vörösnnyakkendősök a vietnami szolidaritási számlára, hogy a pénzből 200 kerékpárt lehetett vásárolni. A falvakból minden-ünnen a járási székhelyek-re, onnan a megyék központjába „karikáztak” a pajtások képviselői a „guruló ajándékokkal” és a kerékpáros konvoj vasárnapra érkezett a fővárosba.

Szerény erők

Nagyon szép, nagyon rokonszenves emberi tulajdonság a szerénység. En legalábbis igen sokra tartom, szemben a hivalkodással, nagyolással, mellőngetéssel, törtetéssel. Szimpatikusan cseng számomra az a kifejezés is: amennyire szerény erőmből telik. Bizonyára azért, mert az effajta munkáló szerénységnek komoly tartalma van, a benne rejlő ígért egyben már garancia is arra, hogy „a magam részéről mindent megteszek a cél érdekében”.

Ebben áll a szerénység nagy ereje. De, ha már belekezdünk a kérdés boncolgatásába, érdemes alaposabban körüljárunk. Arról az oldaláról is, amit a napokban így fogalmaztak meg előttem egy igen derék emberről: egyetlen „hibája” van csupán — a szerénysége.

Hát hogy is van ez? Legjobb talán a példa felől közelíteni. Történetünk hőse, akit ismerőseim túlzott szerénységéért marasztaltak el, kitűnő képességű, de visszahúzó ember. Gyorsan haladhatna előre, azonban — mondják róla — hátára vett egy csigaházat, s ahhoz igazítja a tempót. Nála már visszajára fordul a „szerény erőmből telik” magatartás formája. Ő ugyanis inkább visszafogja saját alkotóenergiáját, s így — öntudatlanul — le is fokozza őket, nem hagyja kiforrni kvalitásaikat. A szerény erő, amely alapjában véve nagy energia — emiatt a szerénykedő magatartása miatt marad meg a háttérben, s nem emelkedik arra a szintre, ahol munkatársai, az eset elbeszélői, szeretnék látni.

Mindez persze alapjában véve magánügy. De az elvart szint kérdésében már nem egészen az. Egy kitűnő képességű szakember alkotókészségének kamatoztatása — már az egész közösség érdeke. S ezen keresztül a társadalom is. Nem közömbös egy-egy üzemnél, vállalatnál, hogy a pozíciókat az arra legalkalmasabb szakemberek töltik-e be. Azok, akikkel beszélgettem, alapjában véve ezt nehezményezik: az, úgymond, „terfeladást”. Tudniillik esetünkben is — mint annyi más típusú esetben — megleljük a szerényen munkálkodó ember ellenpólusát, a harsogva csinnadrattázót, az önreklámozót, az üresfejt, ám annál nagyobb ambíciójú követelődzőt.

S ez az a pont, ahol a szűkebb és nagyobb közösség számára egyaránt fontossá válik, mennyi telik ki a szerények erejéből. Hogy — miközben szolgálnak tekintik minden tetteiket, s odaadással, kifogástalanul végzik munkájukat — nem túl szerények-e a helyes önértékeléshez. Továbbá: nem túl szerények-e másokhoz mérni önnön képességeiket, s ha mégis megteszik ezt, tudnak-e reálisak lenni önmagukkal szemben?

— Arról a két-három szerény emberről, aki ebben a városban található, nem is érdemes írni — jegyezte meg maliciózan barátom, a humorista, mikor a témát megpedtettem előtte is. Valóban így lenne? Ilyen kevesen volnának ők, a fenti történet hőisének lelki rokonai? Bizonyos, hogy nem. Hiszen barátom gúnyos megjegyzése nem is a szerényekről szól. Ellenkezőleg: mint annyszor, ebben a mondatában is éppen a magukat túl nagyra tartókat, a hivalkodást, a kivagyiságot veszi célba.

Ez azonban nemcsak a humorista feladata. Sokkal inkább az életé. Kellő megmértetés után hány helyen konstátálhatnánk: ez és ez kiválóan adminisztrálja ugyan magát, de azon túl úgyszólván semmit sem tesz. — Az erkölcsi elismerés jól bevált formája az öndicséret — mondja „hivatalból-rosszmájú” barátom. Nos, ahol ez beválik, ott változtatni kell rajta, s az erkölcsi támogatást azoknak a szerényeknek adni, akik ugyan csigaházból tekintgetnek néha, de naponta sok dologban megmutatják, messzire juthatnának buzdítással, segítséssel, kellő önbizalommal.

De hát vannak-e szurkolói a szerénységnek? Ez a tábor bizony nem valami népes, még kevésbé hangos, akadnak, akiknek kifejezetten imponál a ráhajtos, karrierista típus. Nos, nemcsak a futballban, az életben is jólesik egy kis buzdítás mindenkinek.

Nemcsak példákban, ellenpéldákban is gazdag a mi valóságunk. Hallottam olyanról is, aki — szerény, csendes, tisztességes középvezető — elfogadta a hangos kihívást, amit a mellőngető kivagyiság, az üresfejt önreklámozás jelentett közösségében. Tanulással, akarat, produkcióval — győzött. De nagyon nehezen, hisz — kitálálhatják — a főnöknél éppen ellenlábas volt bevágódva. „Aztatta”, mint egy kötelet, de hiába — így az egyik munkatárs — mert mi sem rejtettük véka alá a jó véleményünket.

Hát igen, a törtétek aligha válogatnak az eszközökben, ellensúlyozni kell csinnadrattájukat. Jó, ha ezt felismeri a közösség. Mert igaz, dobbal nem lehet verebet fogni, de nagy baj, ha az alkalmatlanság csak hosszú-hosszú próbaidő után derül ki. Ezért van szükség minél több szurkolóra a tehetséges szerényeknek, műhelyekben, intézményekben egyaránt. A felsőbb vezetők közül pedig olyan mecénásokra, akik szerény személyükben is meglátják a bizalomra, kiemelésre érdemes embert.

Simai Mihály

Napirenden az új kollektív szerződések előkészítése

A Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége hétfőn a SZOT székházában ülést tartott. Többek között megvitatta az új kollektív szerződésről készített rendelet- és irányelvtervezetet. Az 1969—70. évekre szóló kollektív szerződések hatálya ugyanis ez év végén lejár. Ezért a jelenlegieknek hosszabb távra szóló kollektív szerződést kell kötni legkésőbb 1971. június 1-ig. A rövidebb megjelenő új munkaügyi miniszteri rendelet előírja majd az új

kollektív szerződések elkészítésének határidejét és meghatározza a szerződés felülvizsgálásának módját.

Új vonása a rendeletnek, hogy mind a vállalat igazgatója, mind a szakszervezeti bizottság — ha szükségesnek tartja — legkésőbb november 1-ig a naptári év végére írásban felmondhatja a kollektív szerződést. Fontos előírás az is, hogy a vállalat igazgatója minden év elején köteles írásban

részletesen beszámolni a kollektív szerződés előző évi végrehajtásáról.

A beszámolót a szakszervezetnek erre vonatkozó határozatával együtt pedig a dolgozók elé kell terjeszteni megvitatásra, mégpedig március 31-ig, hogy az észrevételeket és javaslatokat felhasználhassák a kollektív szerződés átdolgozásánál.

Az ülésen megvitatják a törzsgárda tagjainak fokozottabb megbecsülésére ki-dolgozott SZOT-elnöki irányelvtervezetet.